

Vergaderjaar 2017–2018

34 846

Voorstel van wet van het lid Markuszower tot wijziging van het Wetboek van Strafrecht in verband met de invoering van minimumstraffen bij bepaalde gewelds- en zedendelicten (Wet hoge minimumstraffen)

Nr. 3

MEMORIE VAN TOELICHTING

I ALGEMEEN DEEL

Inleiding

Ernstige misdrijven als de moord op Anne Faber, Corrie van den Brink, de gewelddadige woningoverval op een bejaarde vrouw en de horrorstiefvader die zijn jonge stiefdochters misbruikte en verkrachtte zorgen bij burgers voor gevoelens van onveiligheid, angst en onrechtvaardigheid. Lage straffen leiden tot te weinig vergelding in het algemeen en afschrikking in het bijzonder. Als er langere gevangenisstraffen worden opgelegd, zullen de straten van Nederland langer veilig zijn.

Initiatiefnemer is van mening dat er op dit moment te laag wordt gestraft voor ernstige delicten, zoals verkrachting of het opzettelijk toebrengen van zeer zwaar lichamelijk letsel. In beide gevallen wordt gemiddeld slechts 1 jaar gevangenisstraf opgelegd.¹

Het vertrouwen in de rechtspraak blijkt in werkelijkheid veel lager te zijn dan uit veel onderzoeken naar voren komt.² Als burgers het idee hebben dat rechters te licht straffen, zullen zij minder vertrouwen hebben in de rechtsstaat. Een te lichte wijze waarop de Nederlandse rechtsstaat ernstige misdrijven sanctioneert, ondergraaft het vertrouwen van burgers in die rechtsstaat.

Initiatiefnemer stelt voor om voor bepaalde gewelds- en zedendelicten hoge minimumstraffen in te voeren en de misdrijven waarbij levenslang kan worden opgelegd uit te breiden.

De meeste andere West-Europese landen, waaronder België, Engeland, Wales, Duitsland, Oostenrijk, Zwitserland, Zweden, Noorwegen, Denemarken, Portugal, Spanje, Italië en ook Frankrijk kennen al een systeem van minimumstraffen voor ernstige strafbare feiten en recidive. Deze minimumstraffen bestaan in sommige Europese landen al

¹ <https://www.rechtspraak.nl/SiteCollectionDocuments/Orientatiepunten-en-afspraken-LOVS.pdf>.

² https://www.vu.nl/nl/nieuws-agenda/agenda/2017/okt-dec/1nov_je-hulst.aspx.

erg lang. In Engeland en Wales bestond de minimumstraf al van oudsher voor moord en zijn in 1997 minimumstraffen geïntroduceerd voor diverse andere delicten. Het verschil tussen Nederlandse maximumstraffen en de minimumstraffen in ons omringende landen is heel klein. Een indicatie dat er in Nederland te laag gestraft wordt.

Gewelds- en zedenmisdrijven, zoals kindermisbruik, overvallen met geweld, verkrachtingen maar ook moord en doodslag, vormen door hun aard en uitwerking een ernstige bedreiging voor individuele burgers en voor onze samenleving.

Deze misdrijven veroorzaken vaak onbeschrijflijk en onherstelbaar leed. Daders die door het plegen van een dergelijk misdrijf het vertrouwen van hun medeburgers diep hebben beschaamd, moeten gedurende lange tijd uit de samenleving worden verwijderd. De daders van de misdrijven genoemd in dit initiatiefwetsvoorstel, dienen al bij een eerste berechting met een minimumgevangenisstraf te worden bestraft.

De delicten waarvoor minimumstraffen dienen te gelden

Dit wetsvoorstel beoogt de invoering van minimumstraffen voor gewelds- en zedendelicten, waarbij de dader niet alleen voor onherstelbaar leed bij de nabestaanden van het slachtoffer heeft gezorgd maar ook voor gevoelens van onveiligheid en geschoktheid in de gehele samenleving. Gezien de aard van de delicten, de gevolgen ervan voor slachtoffers, de nabestaanden van die slachtoffers en de samenleving als geheel, verdienen de strafbare daders van deze delicten een zware vrijheidsstraf.

Artikel	Huidige maximumstraf	Voorgestelde maximumstraf	Minimumstraf	Minimumstraf bij recidive
Art. 140 Sr lid 1 Deelneming aan criminele organisatie	6 jaar	30 jaar	20 jaar	30 jaar
Art. 140 Sr lid 2	1 jaar	20 jaar	10 jaar	20 jaar
Art. 140 Sr lid 3	+ 1/3 ^e		+ 1/3 ^e	+ 1/3 ^e
Art 141 Sr lid 2 onder 2^e Openlijke geweldpleging	9 jaar	20 jaar	10 jaar	30 jaar
Art. 240b Sr lid 1 Kinderpornografie	4 jaar	30 jaar	20 jaar	30 jaar
Art. 240b Sr lid 2	6 jaar	levenslang	30 jaar	levenslang
Art 242 Sr Verkrachting	12 jaar	levenslang	20 jaar	levenslang
Art. 285 lid 1 Bedreiging met misdrijf	2 jaar	15 jaar	5 jaar	15 jaar
Art. 285 Sr lid 2	4 jaar	15	7	15
Art. 285 Sr lid 3	6 jaar	20	10	20
Art. 285 Sr lid 4	+ 1/3 ^e		+ 1/3 ^e	+ 1/3 ^e
Art. 287 Sr Doodslag	15 jaar	levenslang	30 jaar	levenslang
Art. 288 Sr Doodslag i.c. met ander strafbaar feit	levenslang 30 jaar	levenslang	30 jaar	levenslang
Art. 288a Sr Verhoging strafmaximum bij terroristisch oogmerk	levenslang 30 jaar	levenslang	levenslang	levenslang

Artikel	Huidige maximumstraf	Voorgestelde maximumstraf	Minimumstraf	Minimumstraf bij recidive
Art. 289 Sr Moord	levenslang 30 jaar	levenslang	levenslang	levenslang
Art. 289a Sr lid 1 Samenspanning met terroristisch oogmerk	10 jaar	levenslang	levenslang	levenslang
Art 300 Sr lid 1 Mishandeling	3 jaar	15 jaar	5 jaar	15 jaar
Art. 300 Sr lid 2 Mishandeling zw. lich.letsel	4 jaar	20 jaar	8 jaar	20 jaar
Art. 300 Sr lid 3 Mishandeling → dood	6 jaar	levenslang	20 jaar	levenslang
Art. 301 Sr lid 1 Mishandeling met voorbedachte rade	4 jaar	20 jaar	10 jaar	20 jaar
Art. 301 Sr lid 2	6 jaar	30 jaar	20 jaar	30 jaar
Art. 301 Sr lid 3	9 jaar	levenslang	30 jaar	levenslang
Art. 302 Sr lid 1 Zware mishandeling	8 jaar	30 jaar	20 jaar	30 jaar
Art. 302 Sr lid 2	10 jaar	levenslang	30 jaar	levenslang
Art. 303 Sr lid 1 Zware mishandeling met voorbedachte rade	12 jaar	levenslang	25 jaar	levenslang
Art. 303 lid 2 Sr	15 jaar	levenslang	levenslang	levenslang
Art. 306 Sr onder 1° Deelneming aan aanval of vechterij	2 jaar	20 jaar	10 jaar	20 jaar
Art. 306 Sr onder 2e	3 jaar	20 jaar	10 jaar	20 jaar
Art. 312 Sr lid 1 Diefstal met geweldpleging	9 jaar	30 jaar	20 jaar	30 jaar
Art. 312 Sr lid 2	12 jaar	30 jaar	20 jaar	30 jaar
Art. 312 Sr lid 3	15 jaar	levenslang	30 jaar	levenslang

Het wetsvoorstel legt voor genoemde delicten een ondergrens in de op te leggen straf aan, waarbij de grote vrijheid bij de straftoemeting door de rechter wordt vervangen door een systeem van beperkte vrijheid binnen een strafbader tussen minimum en maximum.

Met de hiervoor genoemde maatregelen, ligt een aanzienlijke vermindering van de criminaliteit in ons land binnen handbereik. Niet alleen doordat van de minimum-strafdreigingen een afschrikwekkende werking uit gaat maar ook doordat recidiverende en zware criminelen gedurende langere tijd uit de samenleving verwijderd zullen zijn en gedurende die langere periode in ieder geval geen andere strafbare feiten kunnen plegen.

II ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING

ARTIKEL I

Onderdeel A

Dit onderdeel voegt een zin toe aan artikel 9a. Deze toevoeging beoogt zeker te stellen, dat in die gevallen waarin minimumstraffen worden voorgeschreven, de weg van een rechterlijk pardon wordt uitgesloten. Wanneer de rechter een misdrijf, waarvoor een minimumstraf geldt, bewezen acht, moet de rechter een straf opleggen.

Onderdeel B

Dit onderdeel wijzigt artikel 10. Hierin is geregeld dat een tijdelijke gevangenisstraf ten hoogste achttien jaren mag duren of 30 jaar als er ook een levenslange gevangenisstraf mag worden opgelegd.

Dit onderdeel regelt dat de maximale duur van een tijdelijke gevangenisstraf wordt verhoogd van 18 naar 30 jaar. Een gevangenisstraf van 30 jaar kan nu ook worden opgelegd voor misdrijven waar geen levenslange gevangenisstraf voor geldt.

Onderdeel C

Dit onderdeel voegt een nieuw artikel 10a in. In het eerste lid zijn de minimumstraffen opgenomen die worden opgelegd bij een eerste veroordeling. De minimumstraffen variëren van vijf jaar (onder a) tot levenslang (onder g).

Het tweede lid regelt de minimumstraffen die worden opgelegd bij recidive.

Onderdelen D t/m S

Deze onderdelen verhogen de maximum straffen van de desbetreffende delicten. Ook wordt de optie van de geldboete afgeschaft en wordt de optie om een tijdelijke gevangenisstraf van maximaal dertig jaar op te leggen voor misdrijven waarop een levenslange gevangenisstraf staat, afgeschaft.

ARTIKEL II

Artikel II regelt het overgangsrecht. Deze wet is niet van toepassing op strafbare feiten die zijn begaan voor de inwerkingtreding van deze wet.

ARTIKEL III

Artikel II regelt de inwerkingtreding. De inwerkingtreding geschiedt via een inwerkingtredingsbesluit.

ARTIKEL IV

Artikel III regelt de citeertitel van deze wet.

Markuszower